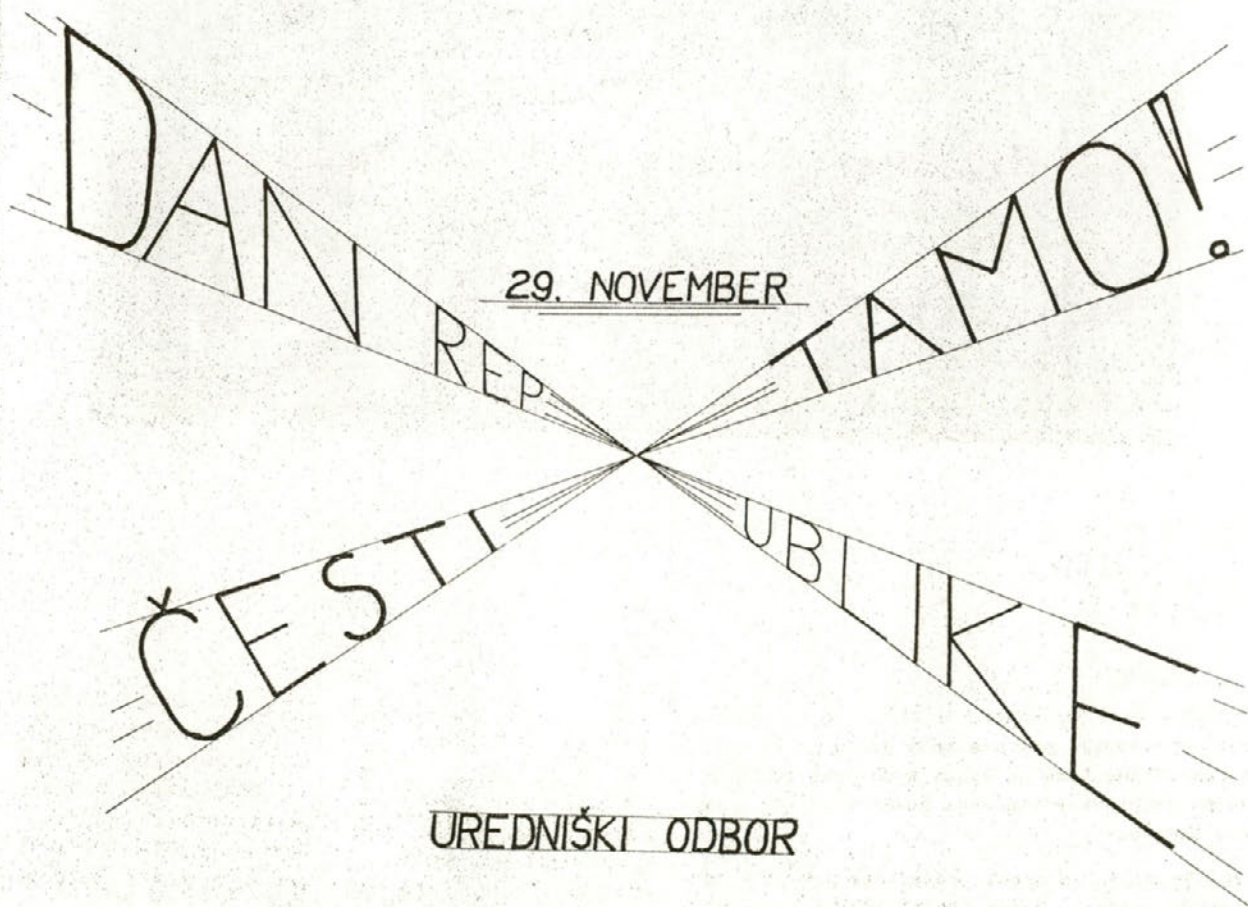

kladivar

št. 5 ?

glasilo delovne skupnosti tovarne
elementov za avtomatizacijo in
precizno mehaniko kladivar žiri

UREDNIŠKI ODBOR

29.11.1973 bo naša republika praznovala 30. rojstni dan.

V starodavnem bosanskem mestu Jajcu se je v dvorani Doma kulture ponoči od 29. na 30. november 1943 zbralo 142 poslancev pokrajinskih svetov in odborov, to je zastopnikov vseh jugoslovanskih narodov na zasedanju AVNOJ-a.

Na zasedanju so sprejeli pomembne sklepe, ki so

postali temelj NOVE JUGOSLAVIJE.

Tisto noč je bilo sklenjeno, da postane AVNOJ najvišje zakonodajno in izvršno telo nove Jugoslavije.

Sprejeti so bili naslednji pomembni sklepi: nova Jugoslavija bo skupnost enakopravnih jugoslovanskih narodov Srbov, Hrvatov, Slovencev, Črnogorcev in Makedoncev.

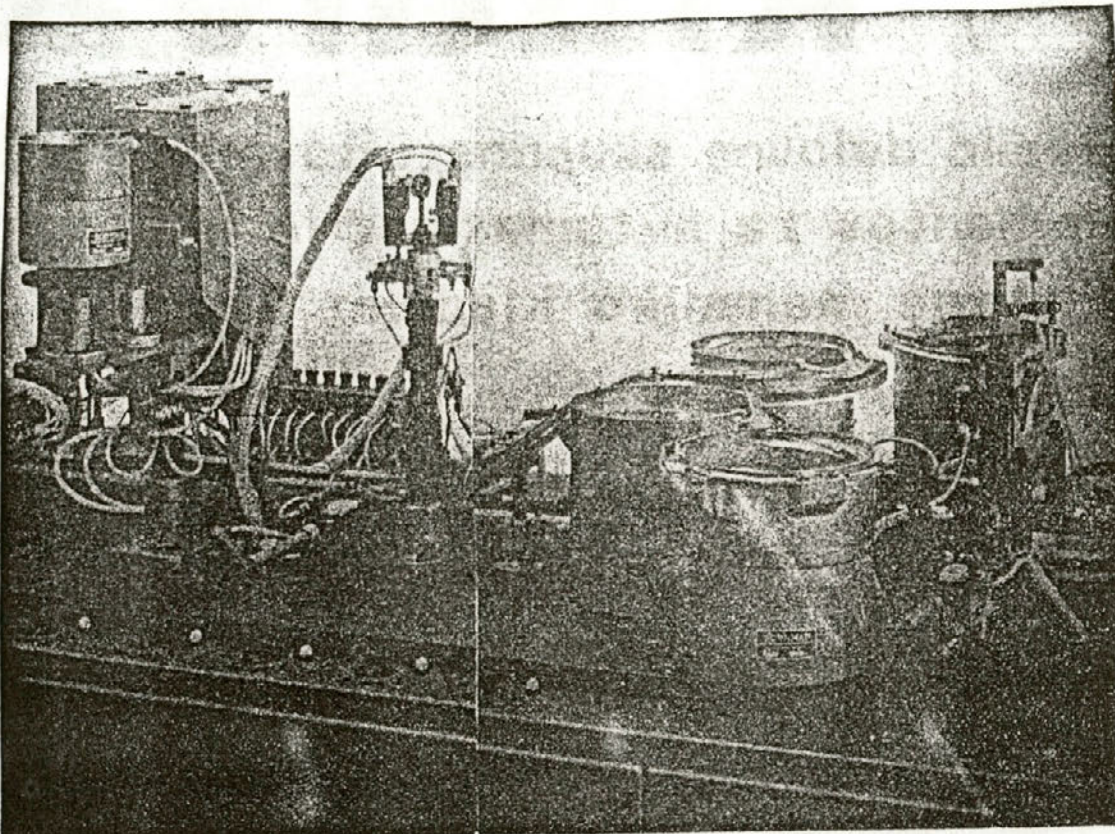
Begunski vladi v Londonu je bila odvzeta pravica odločanja v imenu jugoslovanskih narodov in kralju Petru II. je bila prepovedana vrnitev v državo, dokler ljudstvo v svobodi ne odloči, ali bo živelo v republiki ali v kraljevini.

Potrjeni so bili sklepi kočevskega zbora o priključitvi Slovenskega Primorja, Istre in Zadarske Jugoslaviji.

Tovarišu Titu so podelili naslov maršala.

S temi sklepi so bili v Jajcu postavljeni temelji za novo Jugoslavijo - demokratično, federativno republiko. Tako smo dobili svoj parlament in svojo vlado.

29.11.1943 je bila tako ustanovljena Jugoslavija brez narodnega in socialnega zatiranja. V naš državni grb je vtisnjen datum 29.11.1943 kot rojstni dan naše nove Jugoslavije.

VTISI PO OBISKU „BIAMA 73“

Za dokončno oceno o smeri razvoja in stanja v strojni industriji pri nas in v svetu je bilo pre malo časa. Kljub temu pa lahko damo prve zaključke in vtise po pravkar končanem sejmu strojev in na prav v Zagrebu.

Opazno je, da je za specializirani sejem vedno več zanimanja pri proizvajalcih in obiskovalcih, saj je bil razstaveni prostor precej večji kot lani. Prav tako lahko pri obdelovalnih strojih opazimo večjo ponudbo vzhodnih držav, medtem ko za hodne države bolj poudarjajo elemente avtomatizacije in precizno kontrolno tehniko ter orodja. Pri strojih lahko opazimo, da je klasičen mehaniski pogon dokončno izginil in je poudarek na pneumo-hidravliki.

Pogon strojev je v pretežni večini izveden s hidravličnimi agregati, ki so povsem ločeni od samega stroja. Prednosti so seveda v izmenljivosti, kratkem času za menjavo kompletnega agregata, v enostavnem vzdrževanju in centralnem pogonu. Poleg agregata so na takem stroju uporabljeni vsi elementi hidravlike, ki jih izdelujemo tudi pri nas. Veliko število elektromagnetnih razvodnikov pa je obenem znak, da bodo elektromagneti še

vedno iskani in še bolj iskani elementi kot doslej. V kolikor pa bi iz delovali tudi kompletne razvodnike, bi bilo povpraševanje tudi večje. Poznane zahodne firme hidravlike prikazujejo zelo raznovrstne elemente, ki se sedaj v Jugoslaviji in tudi v vseh vzhodnih državah plasirajo brez konkurence. Prednost jim zagotavlja širok izbor elementov, kvaliteta in renome, ne pa tudi precej visoke cene. To je razlog več, da se hidravličnim elementom tudi v naši tovarni posveti večja pozornost. Kontrolno orodje je verjetno področje, ki se najhitreje izpopolnjuje. Tako so klasične kontrol

ne priprave že v glavnem opremljene z elektronskimi ali pnevmatskimi tipili. Odčitavanje je izredno hitro in zanesljivo. Namenjene pa so v glavnem za serijsko proizvodnjo.

Orodja so zelo široko zastopana. Pri tem je opaziti, da je ponudba vse večja za specialna orodja visokoproduktivne proizvodnje. Tudi pri strojih se pojavlja ista težnja po visokoproduktivnih in povsem specialnih strojih, izdelanih samo za določene izdelke. Univerzalnih strojev je vse manj, kar kaže na težnjo večje usmerjenosti proizvodnje v izdelavo določenega izdelka.

Nadaljevanje iz prejšnje strani

Vibrotehnika je na sejmu slabo zastopana. Razlog je delno v tem, da so bili predstavljeni stroji za velike obdelovance in stroji, ki zahtevajo stalno prisotnost delavca. Vsekakor pa v primerjavi s sejmom v Milanu 1971 leta, razstavljalci po avtomatizaciji delovnega postopka zadržujejo za Italijani. Vzrok je verjetno v situaciji na jugoslovanskem trgu, ki ni tako zahteven kot zahodni ingre tudi ponudba v korak s tem.

In KLADIVAR na sejmu "BIAM 73" ?

LITOSTROJ je lepo razstavil vse naše izdelke pod oznako KOOPERACIJA LITOSTROJ - KLADIVAR.

Namenil nam je precej prostora in tudi prikaz je bil po mojem okusen in efektan.

Tovarna RADE KONČAR je razstavljala avtomat za kovičenje, na katerem so delovali tudi trije naši vibratorji. Veliko zanimanje obiskovalcev za omenjeni avtomat kaže na to, da obstajajo potrebe po kompletnem reševanju. Sam vibrator z orientacijo za naše kupce še ne predstavlja dovolj uporabne enote. V kolikor bi hoteli bistveno povečati proizvodnjo, oziroma prodajo vibratorjev, bomo morali ponujati kompletne rešitve. To pa seveda zahteva dokaj strokovnega znanja, poznavanje sistemov pnevmatike in hidravlike. Vsekakor nam tem področju čaka še zelo veliko dela, ki se ga moramo lotiti čimprej.

Sicer pa je vsem "padlo v oči", da je imel razstavljani avtomat bolj praktični kot pa razstav

ni namen. Izdelava sama je bila precej površna, tudi naši vibratorji, ki smo jih dobavili pred tremi leti, so na izgled neestetski. S tega vidika vsekakor ne moremo biti zadovoljni in naša skrb naj bo, da bodo izdelki z našim imenom tudi iz tega vidika bolj učinkoviti.

Če napravimo še kratek povzetek, ugotovimo naslednje:

-tovarna KLADIVAR ima v proizvodnem programu tiste elemente, ki se inšbodo prvenstveno uporabljali pri strojogradnji.

-naš proizvodni program bo moral zajeti vse elemente posamezne veje. (Kupcu ne koristijo ve liko elektromagneti, če ne more kupiti tudi razvodnika.)

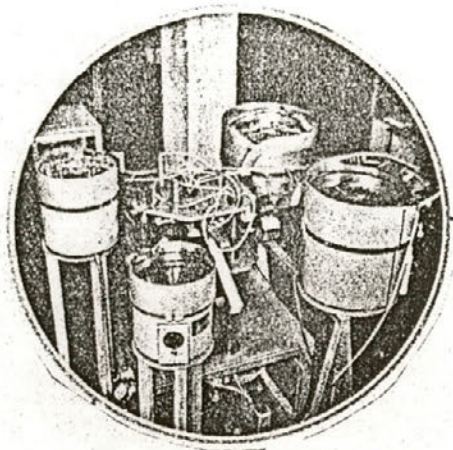
Kompletiranje določenega področja vpliva na to, da se avtomatsko povečajo tudi količine že osvojenih komponent.

-Mazalni agregati in pogonsko krmilni agregati so izdelki, ki ga zelo veliko uporabljajo in iščejo. S tem je tudi ponudba porasla, domačih proizvajalcev, ki bi bili v to proizvodnjo bolj usmerjeni, pa ni.

-Pri vibro-skupini je potrebno zagotoviti kupcu kompletnejše rešitve.

Splošna ugotovitev pa bi bila, da imamo zelo perspektiven proizvodni program. V kolikor bomo znali izkoristiti stanje na našem trgu in se vključiti v smer razvoja naše industrije, za uspeh tega programa ni bojazni. Vse pa je seveda odvisno od naše delavnosti in sposobnosti.

Miha Bogataj

PRIMER MONTAŽNEGA AVTOMATA INOZEMSKA FIRME SORTIMAT Z VIBRACIJSKIMI DODAJALNIKI

FINANČNO POROČILO ZA III. TROMESEČJE

Po nalogu uredniškega odbora bom orisal finančni efekt našega podjetja ob koncu periodičnega obračuna za 9 mesecev t. l. e ta.

Če sem za 6 mesecev podal pokazatelje med 6 meseci leta 1972 in 6 meseci leta 1973, bom sedaj nanizal odgovarjajoče pokazatelje med planom za leto 1973 za odgovarjajoče obdobje in doseženim uspehom. Menim namreč, da so samoupravni organi in člani delovnega kolektiva s planom dobro seznanjeni. Ugotoviti pa moram, da se finančnega uspeha nimamo pravice veseliti. Imamo pa zadoščenje, da smo uspeli prodreti z našimi izdelki na konvertibilno zunanje tržišče, kar je velik uspeh.

Saj smo v 9 mesecih prodali za 971.934 din ali za 12 % skupne realizacije. Devizni priliv pa je dosežen v višini 761.572 din konvertibilnih deviz. Ta uspeh ima sicer finančno začasno negativen odraz v 9 mesečnem obračunu, vendar se bo to v prihodnjih letih nedvomno izplačalo, tako v renomeju podjetja, kot v dohodku in ne nazadnje v osebnih dohodkih vseh delavcev. Večja podjetja namreč za tak podvig že vnaprej predvidevajo in določajo sredstva za riziko takega posla. Riziko namreč je. Naše podjetje pa, majhno kot je, je vzelo riziko na svoj plač, na kar smo končno tudi lahko ponosni.

Preidimo kar h konkretnim pokazateljem:

Nadaljevanje na 4. strani

NEKAJ O HIDRAVLIKI

PREGLED DOSEŽENEGA PLANA V OBDOBJU 9. MESECEV

POKAZATELJ	PLAN 9 m 73	DOSEŽ.	INDEX
Izdel.material	2.262	2.281	1,01
tuje proiz.usl.	219	546	2,49
energija	76	113	1,49
amortizacija	488	523	1,07
vzdržev.osn.sred.	59	227	3,85
režij.material	289	142	0,50
ostali režij.stroš.	720	427	0,59
od kreditov	209	340	1,63
stroški razvoja	-	1	-
osebni dohodki	2.702	2.381	0,96
lastna cena proiz.	7.024	7.181	1,02
prodaja	8.159	5.785	0,71
vrednost prodaje	7.022	5.000	0,71
razlike v prodaji	1.136	785	0,69
več kot plan			
zaloge got.izdel.	780	997	217
zaloge proiz.v teku	936	2.320	1.384
zaloge materiala	926	1.649	723
zaloge drob.invent.	-	400	400
terjatve do kupcev	780	1.859	1.079
skupno več kot je plan zalog			3.803
Obveznosti do dob.	396	1.775	1.379
potrebe dodat.obrat.sredstev	1.160	-	-
Potr.stal.obrat.sredstev	3.023	3.191	-
investicije - nove	104	140	-
Dej.kredit za ob.sred.-	-	3.627	-
Dej.kredit za os.sred.-	-	1.583	-
Anuitete plač.do			
30.9.1973	467	828	361

Iz podatkov v koloni in deks boste razbrali pri stroških in pri prodaji dosežene uspehe, prva številka pomeni 100 % oziroma manj kot 100% če je - (črtica).
Pri zalogah so zneski prekoračenja planskih za

log na dan 30.9.1973.
Ostali podatki so informativni.
Skušal sem prikazati stanje podjetja na dan 30.9.

Strlič Edvard

AVTOMOBILSKI INDIKATOR NAPETOSTI
AIN 6-12 V

Na vsaki razstavi ali sejmu se danes pojavljajo stroji, avtomatski ali polavtomatski, ki imajo nekaj skupnega in to so hidravlični sistemi, ki so povezani s pnevmatiko in elektrotehniko. Te sestavljajo v današnji Prvi osnovni principi de lovanja tekočih snovi (vo de) so bili poznani že starim civilizacijam. Egipčani so pri gradnji piramid in bleščečih mest uporabljali prim tivne vodne nivelirje. Babilonci so s črpalnimi sistemi namakali polja in znamenite viseče vrto ve.

S pojavi tekočin sta se ukvarjala tudi fizika Ar himed in Pascal. Prava hi dravlika se je razvila šele v dvajsetem stolet ju. Tako je hidravlika s pnevmatiko nepogrešljivi del avtomatizacije.

V Sloveniji se je z zako ni in pojavi tekočin - hidravlike prvi spopri jel TZ - Litostroj. V svo jem programu ima predvsem elemente visokotlačnega sistema. Za boljše razu mevanje delimo hidravli ko na hidrodinamiko in hidrostatično. Hidrostati ko pa delimo glede na tlak v tri skupine:

1. nizkotlačni sistemi do 100 atmosfer,
2. srednjetačni sistemi od 100 do 160 atm
3. visokotlačni sistemi nad 160 atmosfer.

Ta razdelitev je precej industrijska, kajti vojna industrija šteje za viso kotlačne sisteme tište sisteme, kjer tlak prese ga 600 atmosfer.

Elemente nizkotlačnih in srednjetačnih sistemov izdeluje velikoserijsko Prva Petoletka Trstenik

Elemente visokotlačnih sistemov pa izdelujeta TZ Litostroj in Kladi var Žiri. Ker so ti sistemi lahko celotna postrojen ja, se izdelujejo v manj ših serijah ali pa celo posamično. Izvzeti so mo goče črpalni elementi. Do neke mere je tu odgo vor, zakaj tlačnih stikal naredimo pri nas tako ma lo.

Naša tovarna že izdeluje veliko teh elementov:

I. grupa: ELEMENTI
črpalni elementi
črne varnostni ventili
VV
dušilni ventili
DV
nepovratni ventili
NV

II. grupa: VKLOPNI ELEMENTI
elektromagnetni vrste
MR,
komandni pult
komandni tablo
komandne plošče

III. OSTALE NAPRAVE

Tlačno stikalo TS 6
sesalni koši SK
odzračnik OD
izklopna kolesa

Poleg tega smo pri nas sestavili tudi pogonsko krmilni agregat.

Že ime samo pove, da je to sistem, ki črpa in po ganja olje po sistemu, kjer ga krmilimo z raz vodniki in z ostalimi e lementimi.

Da je hidravlika v današ nji dobi napravila tak vzpon, je temu vzrok pred nost pred ostalimi "kla sičnimi" prenosni energi je.

P r e d n o s t i:

- teža naprave na enoto moči je majhna,
- poljubna prostorninska razporeditev,
- uporaba standardnih elementov,
- dimenzije so majhne,
- dolga in zanesljiva življenska doba,

Nadaljevanje na 5.

Pomanjkljivo-
nti:

- izkoristek je od 0,2 - 0,3.
- hitrost gibov ni velika
- vnetljivost medijev,
- velika točnost pri izdelavi.

Zadnja alineja se nanaša na proizvajalca elementov. Le-ta mora imeti soodobne stroje in visoko razvito tehnologijo. Ni malokrat, da mora biti poseben, da o obdelavi površin sploh ne govorimo. Vse to zapreke nam je do neke mere že uspelo premostiti. Če bo šlo vse po sreči, potem bo držala, kar je bilo napisano o Kladivarju, da je manjše podjetje v žirovski kotlini z modernim programom, ki se lepo razvija.

Iztok Kavčič

LJUBEZEN

Čudno je to z občutki. Že v prvih dneh po mojem prihodu v Armijo se je v meni rodila ljubezen. Za ljubil sem se do ušes. V njo, lepoticico. Zato ne morem zdržati in da ne opišem tega. Pravzaprav ne morem zdržati, da vam ne opišem NJE. Osvojila me je na prvi pogled. Od prvega dotika sem čutil, da jo neizmerno ljubim. Sanjal sem jo že prvo noč, ko je kasarna tonila v sen. Nestrpno sem čakal vsakega novega dne, da sem jo lahko zopet držal v svojem objemu. Bil sem dober, nežen, pozoren. Tudi tudi ona je bila taka z menoj. Čeprav nisem več vojak, jo še vedno ljubim NJO-vojaško puško.

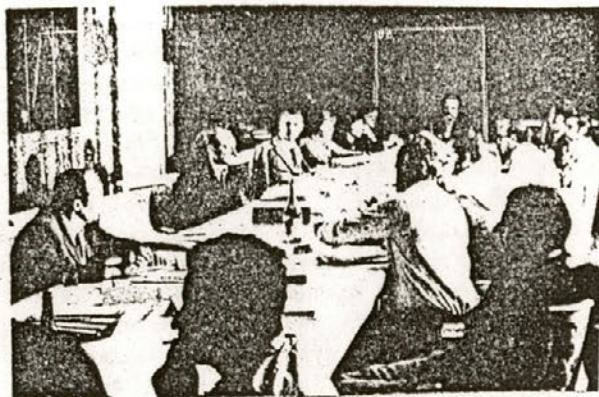
Vinko Podobnik

TEORIJA DOPOLNJUJE PRAKSO

Le preden sem se zaveda la, zakaj ure, sem bila od treh članov uredniškega odbora našega glasila za dolžena za tehnično urejanje našega glasila. Bret kakršnihkoli mjanj ših izkušenj smo se štirje člani odbora lotili dela. Na prvem sestanku odbora smo določili vsebino glasila, delavce, ki morajo članke napisati ter čas izida glasila. Tako je izšla prva številka nekako kar sama od sebe.

Pozneje so nam fantje iz razvojnega oddelka oblikovali naslovno stran in direktor našega podjetja, ki je bil pobudnik za izdajanje tovarniškega glasila, nam je priskrbel spodobnejši tisk kot je ciklostil.

Celotno vsebino je bilo treba natipkati na A3 format in da ne bi bilo predolgočasno, smo tekst razdelili v tri kolone in ga popestrili s slikami. Vsaka naslednja številka je bila boljša po vsebini in po obliki. Vseeno pa mi je pri urejanju nekaj manjkalo. Odbor je le določal teme in prebral članke, ostalo je bilo prepuščeno meni. To pa so spoznali tudi člani uredniškega odbora, zato so me v oktobru poslali na seminar o urejanju in izdajanju poenotnega tiskanega glasila v delovni organizaciji. Veliko novega in koristnega sem zvedela za naše nadaljnje delo, dobila pa sem potrditev, da je bil naš pristop k urejanju glasila pravilen.

Delovno vzdušje na seminarju

Na seminarju sem spoznala pravila: komuniciranja, novinarskih zvrsti pisanja, dela uredniškega odbora, metiranja, oblikovanja glasila ipd.; seznanili smo se s cicerom, petitom, garamondom, zlatim rezom, s pomeni kratic AIDA, 5/6 K... Posebno so nas pritegnili rezultati analize glasil delovnih skupnosti Slove nije.

Na osnovi podatkov te analize je lahko vsak od kril pomanjkljivosti svojega glasila. Zanimivi so

podatki, da danes izhajajo v Sloveniji 268 glasil delovnih skupnosti v po prečno 465.000 izvodih mesečno in da je kar 42% nekvalificiranim in polkvalificiranim delavcem to glasilo edino tiskano sredstvo za obveščanje.

Analiza tudi kaže, da pretežna večina glasil izhaja 6 do 12 krat na leto. To je tudi eden od vzrokov, da le 7,55% prispevkov v glasilu govori o bodočih dogajanjih, kar 45,12% pa o dogodkih, ki so že minili. Pri takem načinu obveščanja o dogodkih pa samoupravljavci težko vplivajo na odločitve organov upravljanja. Zato je bil osnovni namen seminarja, da v delovnih skupnostih pristopimo k modernejšemu obveščanju samoupravljavcev. Le-ti morajo imeti več možnosti, da na rešitve problemov lahko vplivajo, preden se sprejmejo ustrezni zaključki.

Tudi naš odbor se je odločil, da bomo naše glasilo izdajali pogosteje, če bomo uspeli. Pri tem pa bi bilo zaželeno, da nam bi pomagali vsi bralci s svojimi prispevki.

Anka Kavčič

S SINDIKALNEGA IZLETA

Nepisana dolžnost sindikalnega odbora je, da vsa ko leto organizira sindikalni izlet, katerega namen je razvedriti, medsebojno spoznavati in zblížiti vse člane našega kolektiva.

Sklenili smo, da bomo letošni izlet v naravo kombinirali z ogledom kakega večjega slovenskega podjetja, da bi nekaj pridobili tudi na strokovnem področju. Tako je dokončna odločitev padla in odločili smo se za Primorsko.

V petek, 28.9.73 zjutraj nas je že čakal avtobus, v katerem smo zavzeli svojo "položaje". Tako smo jo mahkali čez Rovte in čez Logatec proti Primorskemu. V Postojni smo se malo okrepčali in se prvič resno ustavili v Lipici, kjer smo si ogledali kobilarno Lipica.

V Kopru smo si najprej ogledali proizvodne obrate plastike v IPLASU, nato pa še proizvodne prostore tovarne motornih vozil TOMOS, Koper. Posebna zanimivost je bil za nas obrat izdelave batarijskih plaščev v Iplasu, kakor tudi veliki stroji za brizganje plastičnih mas.

Po obilnem in okusnem kosilu pri Angelu, smo se razdelili nekako v tri skupine: kopalna, kegljaška in turistična.

Kopalna in kegljaška skupina sta ostali v Kopru, "turisti" pa so se odpeljali z avtobusom na krožno potovanje Koper, Portorož, Piran in Koper.

Ob 6. h popoldne smo se odpravili iz Kopra in varno "pristali" v Žireh že ob 9 h zvečer.

Janez Primožič

OB 30. OBLETNICI OSVOBODITVE ŽIROV

Minila so tri desetletja od osvoboditve Žirov. Bili so prvi osvobojeni kraj na Gorenjskem. Do konca vojne je sicer sovražnik še poskušal večkrat zasesti Žiri, vendar se je moral vselej hitro umakniti.

30. obletnico osvoboditve smo Žirovci letos še posebej svečano praznovali. Pokroviteljstvo nad organizacijo samega praznovanja je prevzel KO SZDL Žiri s pomočjo ostalih družbeno-političnih organizacij.

Na predvečer praznika v soboto je aktivna mladinska organizacija Žiri uredila in izvedla predstavo v obliki recitala parizanske poezije. Pesmi Kajuha, Kosovela, Bora in Levca so z lepim veznim tekstom dale predstaviti še posebno lepe oblike celote.

V nedeljo dopoldne je bila pred Zadržnim domom slovesnost s predhodnim mimohodom teritorialnih enot civilne zaščite, gasilcev, borcev NOV, športnih društev, kulturnih in družbeno-političnih organizacij.

S tem smo manifestirali množičnost in aktivnost vseh organizacij v Žireh. Predsednik KO SZDL Žiri Jurca Janko je odprl svečanost in nato predal besedo tov. A. Peternelju Igorju, ki je obširneje z besedo orisal pomen Žirov in Žirovcev med NOV od 23. oktobra pa do danes.

Najzaslužnejšim društvom in klubom pa so bila podeljena priznanja. Po slavnostnem mimohodu so bila prijateljska športna srečanja v nogometu, košarki in balinanju.

Peter Zajc

KLADIVAR ZMAGUJE

(DRUGI O NAS)

- Tudi presenečenj ne manjka. Mladi košarkarji iz Žirov igrajo odlično in so v prvih 4 kolih visoko premagali vse svoje nasprotnike. Napravili so tudi velik skok na lestvici, saj so iz 6. mesta skočili na odlično 2. mesto...

Iz "Glasa" dne 26.9.1973

KADROVSKE NOVICE

Z 2.11. se je v našem podjetju zaposlil 100-ty delavec. To je nedvomno lep uspeh za nas.

Dne 31.10.1973 nas je bilo po strukturi:

VGU	1
VŠU	2
SSU	14
NS	2
VKV	1
KV	45
PK	30
NK	2

SKUPAJ: 97

Dne 25.10.1973 se je vršila seja delavskega sveta našega podjetja.

Glede honoriranja prispevkov, objavljenih v našem glasilu je bil sprejet naslednji sklep: vsi prispevki, ki niso napisani oz. oddani po službeni dolžnosti, se honorirajo po naslednji tarifi:

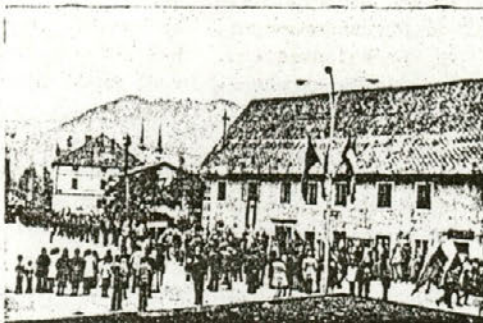
- za članek (1 stran)	30 din
- za križanko (1 stran)	30 din
- za sliko 14x10	5 din
- za skico "	5 din

HUMOR

-Dobro ti gre, ker nimaš družine. Če med spanjem kaj govoriš, ne more nihče poslušati.
-Ti sploh ne veš, kako se mi na račun tega smejejo v pisarni!

Starejša ženska je pravič v življenju poskusila viski.

-Zanimivo, pravi, ravno tak okus ima kot zdravila, ki jih vsak ve, čer jemlje moj mož.

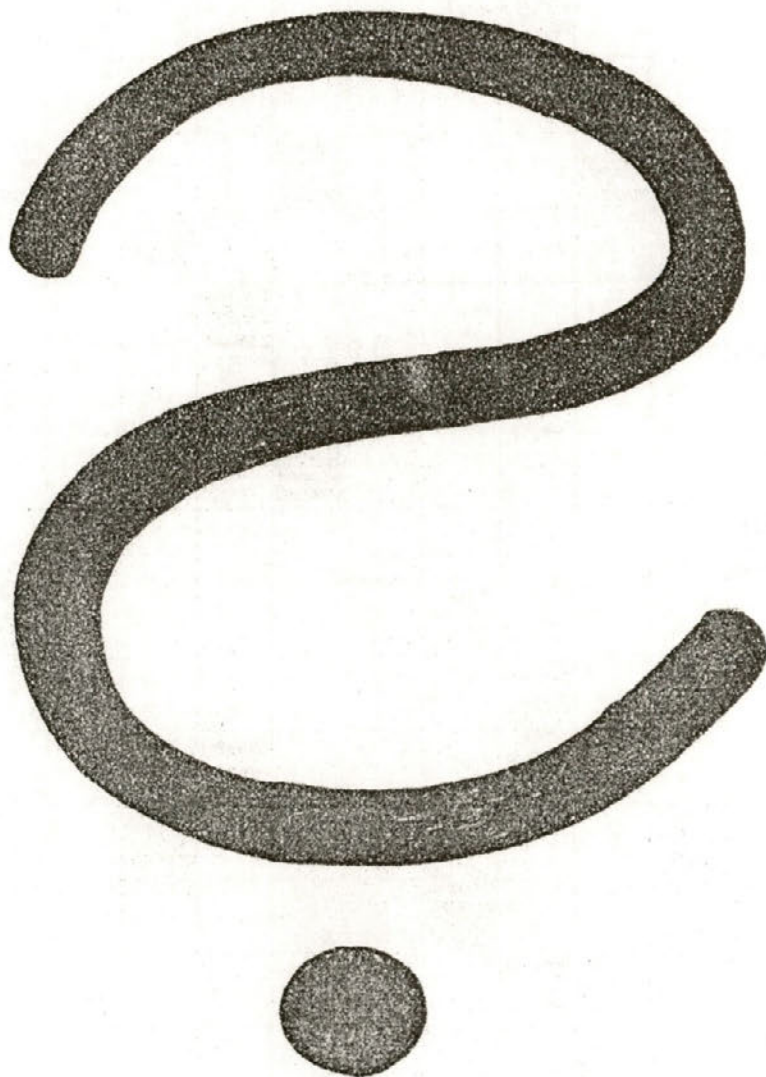
Mimohod

Glasilo "KLADIVAR" ureja
UREDNIŠKI ODBOR

Tiska: Tiskarna Hafner
Andreja, Šk. Loka

Glavni MOLE
urednik: VANJO

Odgovorni KAVČIČ
urednik: ANKA

REZERVIRANO ZA NOVE DOFISNIKE V GLASILU "KLADIVAR"